

Jongensonderwijs

Interview met Inah Ritsema, oktober 2012

Jongens vallen steeds vaker uit tijdens hun studie, blijkt uit cijfers in het TNO-rapport 'De staat van Nederland Innovatieland 2012'. Hoe kun je ervoor zorgen dat jongens in de collegebanken blijven zitten en behouden blijven voor het onderwijs op de Hanzehogeschool?

Op het eerste gezicht doet Nederland het best goed. Ons land heeft met 32 procent hoogopgeleide mensen een relatief slimme beroepsbevolking. Maar wie een blik werpt op de Nederlandse collegezalen, ziet meer vrouwelijke dan mannelijke studenten de eindstreep halen. Terwijl vrouwen bezig zijn met een 'forse inhaalslag', blijven de mannelijke studenten fors achter. Werkzame mannen tussen de 15 en 25 jaar oud, zijn 10 procent hoger opgeleid en 39% laag geschoold. De vrouwen zijn 18% hoger opgeleid en 27% lager geschoold. Jongens zijn niet alleen trager, maar vallen ook vaker uit, concluderen de wetenschappers van TNO.

Clara Wachter, teamleider van de Pedagogische Academie heeft ook de indruk dat jongens op de Hanzehogeschool vaker uitvallen dan meisjes. "Ik schat dat de uitval van jongens op de Pedagogische Academie rond de tien procent zit en dat is vergelijkbaar met het landelijke gemiddelde", zegt ze. Ze wil dit het komende jaar beter uitzoeken met behulp van cijfermateriaal.

Om ervoor te zorgen dat jongens niet vaker hun studieboeken bij het grof vuil zetten en er in de toekomst een meerderheid aan meisjes op de campus rondloopt, moet er wel iets gebeuren. Want waarom geven jongens eerder de brui aan hun studie dan meisjes? En hoe voorkom je dat als Hanzehogeschool? Wachter heeft geen pasklare antwoorden en ook geen speciaal programma om jongens enthousiast te maken voor de pedagogische academie. Toch zijn er op de opleiding, in vergelijking met andere pabo's in Nederland, relatief veel jongens te vinden. "Ik denk dat wij meer jongens hebben dan andere pabo's omdat wij veel aan rekenen doen. We hebben daar rigoureuus voor gekozen en jongens hebben over het algemeen niet zoveel moeite met rekenen. Ze vinden het juist wel leuk." Op de pedagogische academie wordt hoe dan ook veel getoetst. "We vinden kennis belangrijk. Onze studenten krijgen les in alle achttien vakken die basisschoolkinderen ook krijgen."

Niet alleen mannelijke studenten van de Pedagogische Academie vinden concrete opdrachten prettig, denkt Wachter. "Ik ben oorspronkelijk docent van een ICT-opleiding met 97 procent mannen. Zij hadden veel duidelijkheid nodig en prefereerden korte projecten die ze meteen konden toetsen. Bij langere projecten verloren ze hun interesse."

Ook volgen de studenten van de pedagogische academie een dag in de week stage om een duidelijke verbinding te maken tussen theorie en praktijk, zegt Wachter. Dat vinden mannelijke studenten prettig, blijkt ook uit onderzoek van het Centrum Arbeidsverhoudingen en Overheidspersoneel naar Feminisering van het primair onderwijs. Daarin wordt uitgebreid besproken hoe mannelijke

pabostudenten voor het onderwijs kunnen worden behouden. Naast het verbinden van theorie en praktijk door middel van stages, zijn mannelijke rolmodellen belangrijk, valt te lezen. Als tip geven de onderzoekers dat goede, mannelijke docenten ervoor zorgen dat mannelijke studenten zich aan hen optrekken. Ook jongens inzetten tijdens een open dag, is slim. Wachter kent de aanbeveling van het rapport niet, maar paste het al wel toe. "Wij zetten ook extra jongens in tijdens onze open dagen", zegt ze.

Andere aanbevelingen van het rapport zijn: meer ondersteuning van mannelijke studenten, en speciale jongensgroepen creëren als er meer vrouwelijke studenten zijn. De pedagogische academie heeft geen speciale, specifieke begeleiding voor jongens, maar 'Meester van het jaar 2007' Rogier Hilbrandie denkt dat jongens elkaar vanzelf opzoeken als er veel meiden in een klas zitten. Hij is alumnus van de Pedagogische Academie, geeft les op openbare basisschool De Akkers in Garnwerd en werd in 2007 uit 800 leraren gekozen tot docent van het jaar. "Ik zat op de Hanzehogeschool met zes andere jongens in een klas met verder alleen maar meiden", zegt hij. "Dat lijkt misschien leuk in het begin, maar je wilt niet alleen maar dingen met meiden doen. Het was fijn om samen met de andere jongens af en toe een pilsje na college te drinken en even onder elkaar te zijn."

Op de sociale academie proberen ze de aantallen jongens en meisjes zo evenwichtig mogelijk over de klassen te verdelen. "We willen minimaal zes jongens in elke klas. Dat komt de sfeer ten goede. Als er alleen maar jongens zijn en geen meisjes, zoals bij ICT, dan praten jongens heel grof tegen elkaar. Dat verandert als er een meisje bij zit. Datzelfde geldt voor heel veel meisjes bij elkaar. Zij kunnen zich heel erg opwinden over van alles en nog wat, jongens reageren veel laconieker. Een evenwichtige samenstelling komt de sfeer ten goede."

Hilbrandie denkt dat mannelijke docenten en rolmodellen belangrijk zijn in het onderwijs om jongens te behouden. Hij merkt zelf ook hoe fijn de jongetjes in zijn klassen het vinden dat er ook een meester rondloopt op hun school. "Het is belangrijk dat kinderen zich met iemand kunnen identificeren. Jongetjes hebben baat bij een jonge kerel. Ze hebben een ander contact met mij dan met een juf. Jongetjes in groep acht willen graag met mij stoeien om te zien of ze sterk zijn en ze mij al de baas kunnen. Ze proberen me te tackelen en liggen dan even later piepend op de grond omdat de meester echt de baas is. Ze zijn competitiever en proberen meer uit dan meisjes. Ik zie jongetjes niet zo snel met de juf stoeien." Het jongensbrein steekt anders in elkaar dan dat van meisjes, zegt ook Inah Ritsema. Ze geeft trainingen en workshops op het gebied van opvoeden en onderwijs en gaf eerder een lezing met de titel 'verschil in het jongens- en meisjesbrein: Boefjes en (B)engeltjes op de Hanzehogeschool. "Ik denk dat het onderwijs niet altijd voldoende is ingesteld op het jongensbrein", zegt Ritsema. "Het onderwijs verwacht dat mensen veel dingen zelf kunnen plannen en organiseren en dat vinden jongens in de leeftijd van zestien tot en met 24 lastig. Sinds de invoering van het Studiehuis, waar dit soort leermanieren zijn ingesteld, zijn er meer jongens uitgevallen." Meer vrouwen in het onderwijs zijn

op zich geen probleem, zegt Ritsema. "Maar voor jongens is het wel een verarming. Het zou verplicht voor vrouwelijke professionals moeten zijn om zich bij te scholen in het jongensbrein." Ze noemt een voorbeeld van een klein jongetje dat naar zijn kleuterjuf ging omdat een jongetje in de groep ziek was. Hij vroeg zijn juf wie de baas was nu zijn vriendje Patrick ziek was. "De juf zei: 'maar het gaat er toch niet om wie de baas is?' Vrouwen zijn vooral bezig met harmonie, vrede en samen delen. Terwijl jongetjes een leider in de groep nodig hebben, willen vechten en stoeien en heel ondernemend zijn. Ze willen van alles uit elkaar peuteren om te zien hoe iets werkt. Dat snapt niet iedereen, maar jongetjes hebben dat begrip wel nodig om goed te kunnen leren."

Niet alleen een beter begrip van het mannenbrein is van belang om ervoor te zorgen dat er minder jongens in het middelbaar en hoger onderwijs uitvallen. Om mannen als rolmodel in het onderwijs te houden, mag er nog wel aan het imago van docent gesleuteld worden, vinden Ritsema en Hilbrandie. "Mannen werken liever fulltime en willen graag carrièremogelijkheden. Dat ligt lastig in het onderwijs, maar door je te specialiseren kun je het docentschap veel breder trekken," zegt Hilbrandie. Veel mensen vinden het geen stoer beroep maar een vrouwenberoep", zegt de meester. "Ze zeggen bijvoorbeeld tegen me: 'Zo, ben jij ook weer terug van acht weken reces?' Alsof ik acht weken lang vakantie heb gevierd. Ik zou ook wel om acht uur willen beginnen met werken en om vijf uur ophouden, zeg ik dan. Je bent als meester nooit echt vrij en altijd verbonden met je werk. Er is altijd wel nakijkwerk of een vergadering. Maar dat maakt niet uit. Ik heb een passie voor dit werk. Het is heel mooi om die kinderen te zien groeien en ze verder te helpen op school."

Martine Zeijlstra (journalist)